

ÅRSBERETNING SJØFUGLPROSJEKTET 2023

Sjøfugl-komiteén bestod, som tidligere år, av Rune Solvang (leder), Harald Skarboe og Øyvind Olsen.

Det har vært et produktivt år for sjøfuglkomiteen. I tillegg til faste tellinger har det blitt produsert to grundige rapporter. Begge rapporter er utarbeidet av Rune Bergstrøm og kvalitetssikret av Rune Solvang. Rapport 1 er utredning av behovet for utvidet fredningstidspunkt i sjøfuglreservatene. Rapport 2 er oppsummerende rapport om overvåking sjøfugl i Telemark 1974-2022.

Tellingene ble gjennomført som tidligere år (se tidligere årsberetninger). Dette var år nr. 50 med reservattellinger, år nr. 36 med reir - og ternetellinger og år nr. 15 med tellinger av overvintrende vannfugl. De telleansvarlige for hekkende sjøfugl har i 2023 vært Harald Skarboe og Øyvind Olsen i Kragerø, Ola Nordsteien på Jomfruland og Stråholmen med øyer, Bjørn Kjellemyr og Vidar Heibo i Bamble og Rune Solvang og Jan Erik Tangen i Grenland. Overvintrende vannfugl har blitt telt i 4 definerte soner (Langesund, Stråholmen, Jomfruland og Portør) av flere personer. Tellingene ble tilfredsstillende gjennomført i 2023.

Totalt kun 1011 par med hekkende sjøfugl ble registrert i reservatene i 2023 (høyest 2872 par i 1980). Det er en nedgang på ca. 100 par fra i fjor. De ti siste årene har vært 10 de dårligste årene i den 50 år lange tidsserien. Den negative utviklingen vedvarer med andre ord. Det er flere sjøfuglreservat som nå er nesten uten fugl. Sjøfuglbestanden er pr 2023 under 40 % av hva den var i 1980.

Det har vært en jevn nedgang i totalbestand i hele perioden. Dette til tross for at arter som knoppsvane, grågås, hvitkinngås, ærfugl, siland, svartbak, gråmåke og sildemåke og teist har økt i antall siden tellingene startet i 1974, selv om spesielt ærfugl, sildemåke og gråmåke har avtatt betydelig igjen de siste årene. Tjeld, hettemåke, fiskemåke og makrellterne har gått tilbake i antall. De tre siste artene i dramatisk grad. Bestandene av hettemåke, fiskemåke og makrellterne er gått tilbake med 90 % på ca. 30 år.

Det har hekket en del par med makrellterne og hettemåke i Jomfrulandsrenna de siste 5-6 år, men i år var det kun tre par hekkende hettemåke på Gjesskjæra. 12 par med makrellterne på både Gjesskjæra og Stutsholmskjæra var allikevel gledelig. Dette er muligens et resultat av bekjempelse av mink utført rundt Jomfruland-Stråholmen av SNO. Det er allikevel veldig foruroligende at makrellterne for første gang ikke ble registrert hekkende i ternetellingsområdet i indre sone (Kragerø-Hellefjorden), og kun fire par ved Askholmane i ytre sone. Toppskarv og storskarv ble registrert som nye hekkefugler for Telemark hhv i 2014 og 2016. Kolonien av storskarv på Stråholmstein flyttet i 2021 til Lille Danmark hvor 19 reir ble telt i 2021. I 2023 var det ytterligere en svært markert oppgang til hele 152 hekkende par. Til tross for det var totalbestanden av sjøfugl i 2023 nesten det laveste noen gang.

Antall reir av ærfugl i reirtellingene er på et minimum med kun 93 reir (ned fra 99 reir i 2022, som mest 453 reir i 1991). Spesielt på Lille Såstein har det vært kollaps med kun 1 reir i både 2022 og 2023 (sammenlignet med over 100 reir tidligere). Bestanden av ærfugl er nå på nivå med slutten av 1980-tallet. Ærfuglen går spesielt tilbake i antall i ytre skjærgård. Gravand ble kun registrert med to hekkende par i 2023. Dette er det laveste noen gang. For andre andefugler går det imidlertid bedre. Hvitkinngås ble registrert med 14 par i 2023 som er på nivå med de senere år.

Svartbak ble registrert med en nedgang i 2023, spesielt i reservattellingene (nedgang fra 145 par til 117 par). 2024 vil vise om det er en vedvarende trend.

Teist ble registrert med stabilt høyt antall par og 13 par ble registrert hvorav de fleste på Stråholmstein (men også Tviskjær de siste årene). Det indikerer heldigvis at det ikke er nærings-svikt for denne fiskespisende arten.

For vadefugl er det ingen særlige endringer, og det vises til tidligere årsberetninger.

En stor takk til Harald Skarboe, Bjørn Kjellemyr og Jan Erik Tangen for å stille opp med egen båt.

Rune Solvang, Ulefoss 15.02.2024